

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

©2022 КОПИЛЮК О. І., МУЗИЧКА О. М., ГАП'ЯК С. С.

УДК 65.012.8:368.03
JEL: G22

Копилюк О. І., Музичка О. М., Гап'як С. С. Механізм забезпечення безпеки страхового ринку України

Мета статті полягає в обґрунтуванні суті та складових механізму забезпечення безпеки страхового ринку з конкретизацією форм, методів, важелів та інструментів. Доведено, що безпека страхового ринку – це динамічна характеристика стану та ресурсної спроможності функціонуючих суб'єктів забезпечити страховий захист в умовах ідентифікації потенційних і реальних ризиків, загроз і небезпек та здатності формувати інвестиційний потенціал для фінансування економічного зростання країни за рахунок розміщення резервів. Відзначено, що механізм забезпечення безпеки страхового ринку включає сукупність форм, методів, важелів, інструментів, нормативно-правового, інформаційного забезпечення та дозволить оцінити його стан в умовах дії реальних і потенційних ризиків, загроз і небезпек у поточному та стратегічному вимірах. Як складову механізму запропоновано послідовність таких етапів забезпечення безпеки страхового ринку України: аналіз і оцінка основних показників функціонування страхового ринку; ідентифікація ризиків, загроз і небезпек страхового ринку; комплексна оцінка рівня безпеки страхового ринку; оцінювання впливу безпеки страхового ринку на фінансову безпеку держави; моніторинг рівня безпеки страхового ринку; стратегування безпеки страхового ринку. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є розробка методичних рекомендацій щодо оцінювання рівня безпеки страхового ринку та обґрунтування стратегій його розвитку на засадах безпеки й адаптації до вимог ЄС. Особливим напрямом поглиблення даної проблематики є дослідження ризиків функціонування страхового ринку, методів їх кількісної та якісної оцінки впливу на рівень безпеки з урахуванням специфіки як страхування, так і перестраховання.

Ключові слова: механізм безпеки, страховий ринок, загрози, небезпеки, ризики.

Рис.: 1. **Бібл.:** 12.

Копилюк Оксана Іванівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: kopylyuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0977-1309>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1772560/oksana-kopylyuk-o-i-kopylyuk/>

Музичка Олександра Миронівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: olexmu@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2625-5741>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1773280/olexandra-muzychka/>

Гап'як Сергій Степанович – магістрант, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: sergeyhapyak@gmail.com

UDC 65.012.8:368.03
JEL: G22

Kopylyuk O. I., Muzychka O. M., Gapyak S. S. The Mechanism for Ensuring the Security of the Insurance Market of Ukraine

The article is aimed at substantiating the essence and components of the mechanism for ensuring the security of the insurance market with the specification of forms, methods, levers, and instruments. It is proved that the security of the insurance market is a dynamic characteristic of the state and resource capacity of functioning entities to provide insurance protection in the conditions of identification of potential and real risks, threats and dangers and the ability to form an investment potential to finance the country's economic growth by placing reserves. It is noted that the mechanism for ensuring the security of the insurance market includes an aggregate of forms, methods, levers, instruments, regulatory-information support and will allow to assess its status in the conditions of real and potential risks, threats and dangers in both the current and the strategic dimensions. As a component of the mechanism, the sequence of the following stages of ensuring the security of the insurance market of Ukraine is proposed: analysis and assessment of the main indicators of the functioning of the insurance market; identification of risks, threats and dangers of the insurance market; comprehensive assessment of the level of security of the insurance market; assessment of the impact of insurance market security on the financial security of the State; monitoring of the level of security of the insurance market; strategizing the security of insurance market. Prospects for further research in this direction are the development of methodological recommendations for assessing the level of security of the insurance market and substantiation of strategies for its development on the basis of security and adaptation to the EU requirements. A special direction of deepening this issue is the study of the risks of the functioning of insurance market, methods of their quantitative and qualitative assessment of the impact on the level of security, taking into account the specifics of both insurance and reinsurance.

Keywords: security mechanism, insurance market, threats, dangers, risks.

Fig.: 1. **Bibl.:** 12.

Kopylyuk Oksana I. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: kopylyuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0977-1309>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1772560/oksana-kopylyuk-o-i-kopylyuk/>

Muzychka Oleksandra M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: olexmu@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2625-5741>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1773280/olexandra-muzychka/>

Gapyak Serhii S. – Graduate Student, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: sergeyhapyak@gmail.com

Екзистенційні виклики, загрози та небезпеки, які супроводжують сучасні умови функціонування суб'єктів господарювання, домашніх господарств та окремих індивідів, зумовили розвиток новітніх інноваційних страхових послуг та актуалізували необхідність забезпечення безпеки всіх суб'єктів страхового ринку з використанням сучасних дієвих механізмів. Страховий ринок України проходить етап адаптації та конвергенції згідно з вимогами країн ЄС, модернізується відповідно до поставлених регулятором – Національним банком України – стратегічних цільових орієнтирів щодо формування конкурентоспроможного страхового ринку, який забезпечуватиме страховими послугами всіх суб'єктів цивільно-правових відносин і формуватиме інноваційно-інвестиційний потенціал економічного зростання. Розробка механізму забезпечення безпеки страхового ринку, кількісна оцінка її рівня, формування високого рівня захисту всіх суб'єктів страхових відносин залишаються актуальною науковою проблемою, яка вимагає комплексного дослідження.

У працях вітчизняних і зарубіжних науковців відсутні усталені підходи та трактування щодо визначення сутності та складових механізму забезпечення безпеки страхового ринку. Окремі аспекти даної проблематики висвітлені в роботах таких учених, як: Н. Шишпанова, О. Копайгора [1], Є. Бондар [2], М. Монкевич [3], В. Виговська [4], Л. Шірінян [6], В. Смоляк [7], А. Богріновцева, Ю. Вергелюк [8], С. Лобанов [9], Ю. Клапків [10], Є. Вишневський [11] та інших. Поточні та перспективні напрями розвитку страхових компаній, новітні методи регулювання та вимоги до оцінювання основних показників їх діяльності регламентовані в положеннях і публікаціях НБУ [12]. Незважаючи на вагомий науковий доробок, вважаємо доцільним представити дослідження, яке розкриває авторський підхід до визначення механізму забезпечення безпеки страхового ринку з урахуванням основних його складових, специфічних форм та інструментів.

Метою статті є обґрунтування суті та складових механізму забезпечення безпеки страхового ринку з конкретизацією форм, методів, важелів та інструментів.

Дослідження сучасних теоретичних положень щодо сутності та складових страхового ринку, його безпеки, механізму забезпечення дозволили констатувати відсутність усталених підходів.

У дослідженнях Н. О. Шишпанової та О. О. Копайгори страховий ринок характеризується як складова системи фінансового ринку, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга – страховий захист, яка базується на врахуванні інтересів держави, громадян і бізнесу, використанні технологічних інновацій та застосуванні інформаційних технологій для підвищення конкурентоспроможності ринку [1, с. 81]. У даному підході враховано специфіку, власти-

ву страхуванню з точки зору інституціональної теорії, яка ґрунтується на ключових характеристиках страхового ринку.

Є. І. Бондар відзначає, що страховий ринок складається з трьох основних взаємопов'язаних елементів, таких як: предмет торгівлі (попит і пропозиція на страхові послуги), суб'єкти (страхувальники, страховики та перестраховики), а також система регулювання та інфраструктура [2, с. 13].

Як зазначає М. Монкевич, питання безпеки страхового ринку варто розглядати в контексті значеності страхового захисту, який надають страхові компанії [3]. Позиція автора наголошує на тому, що ключовим аспектом безпеки є ступінь страхового захисту суб'єктів страхового ринку.

Безпека страхового ринку часто розглядається як стан фінансової захищеності всіх учасників страхових відносин, який досягається шляхом застосування комплексу заходів, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості страхового ринку, запобігання макроекономічним і мікроекономічним загрозам. Зазначається, що в кризових умовах фінансова сфера найбільшою мірою залежить від впливу чинників, які формують реальні та потенційні загрози.

В. В. Виговська розглядає безпеку страхового ринку як стійкий у часі та просторі стан, який характеризується здатністю протидіяти загрозам внутрішнього та зовнішнього середовища та забезпечувати страхове відтворення [4]. Такий підхід є статичним, акцентує на кількісних параметрах оцінювання стану безпеки страхового ринку.

Місце, роль та особливості безпеки страхового ринку, його впливу на фінансову складову економічної безпеки розкривають зарубіжні учені, які стверджують, що фінансова безпека страхового сектора як складова системи безпеки фінансового ринку має свою інституційну та структурну відокремленість. Це пов'язано з тим, що цей сегмент фінансового ринку відрізняється від інших його складових, особливо банківського та ринку капіталу [5].

Вітчизняні вчені А. В. Шірінян та А. С. Шірінян представили комплексні дослідження щодо оцінювання конкурентоспроможності та рівня безпеки страхового ринку України та зазначили, що важливим є пошук балансу між потребою віддавати ризики в перестраховання та мати відкритий страховий ринок і достатній рівень його конкурентоспроможності. Окреслене питання пов'язано із проблемою визначення рівня фінансової безпеки ринку, доступу іноземного капіталу [6, с. 110].

З точки зору В. А. Смоляк безпека страхового ринку розглядається як частина фінансової безпеки і тлумачиться як рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дав би їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування [7].

Фінансову безпеку страхового ринку можна розглядати як сукупність певних обставин, за яких можливим є виникнення негативних фінансових наслідків, що впливатимуть на фінансовий стан страховиків [8, с. 175–176].

Фінансова безпека страхового ринку визначається системою якісних і кількісних критеріїв, які відображають досягнутий рівень фінансового стану і надійності, мобільності капіталу страхових компаній [9, с. 97].

Отже, на нашу думку, безпека страхового ринку – це динамічна характеристика стану та ресурсної спроможності функціонуючих суб'єктів забезпечити страховий захист в умовах ідентифікації потенційних і реальних ризиків, загроз і небезпек та здатності формувати інвестиційний потенціал для фінансування економічного зростання країни за рахунок розміщення резервів.

Ю. М. Клапків у монографії наводить визначення та структуру фінансового механізму з його адаптацією до діяльності страховика, представляє кількісну та якісну його сторони, виокремлює необхідність визначення в ньому не лише фінансових ресурсів, але й цілісної сукупності методів, форм, інструментів та важелів [10, с. 147]. Прикладна цінність даного підходу полягає у визначенні основних складових механізму та розгляді їх у цілісності.

Механізм безпеки страхового ринку як складова фінансової безпеки країни являє собою сукупність форм, методів, важелів та інструментів, нормативно-правового та інформаційного забезпечення, які дозволяють оцінити стан страхового ринку в умовах дії реальних і потенційних ризиків, загроз і небезпек у поточному та стратегічному вимірах (рис. 1).

У механізмі безпеки страхового ринку України пропонуємо послідовність етапів щодо її забезпечення, а саме:

- ✦ аналіз і оцінка основних показників функціонування страхового ринку України в контексті дослідження динаміки кількості страхових компаній, величини їх активів, достатності власного капіталу, обсягів страхових премій, страхових відшкодувань, платежів перестраховальникам, сформованих страхових резервів, рівнів валових і чистих виплат тощо;
- ✦ ідентифікація ризиків, загроз і небезпек страхового ринку в розрізі внутрішніх, зовнішніх і глобальних з конкретизацією позитивного та негативного впливу;
- ✦ комплексна оцінка рівня безпеки страхового ринку України. Здійснюється на основі чинних Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013 р. з використанням запропо-

нованих показників-індикаторів, таких як: рівень проникнення страхування, частка надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя). Вважаємо, що такий підхід необхідно доповнити індикаторами, які характеризують рівень концентрації ринку з диверсифікацією лайфових та універсальних компаній;

- ✦ оцінювання впливу безпеки страхового ринку на фінансову безпеку держави досліджується в розрізі таких складових: банківської, боргової, бюджетної, валютної, грошово-кредитної, безпеки небанківського фінансового ринку;
- ✦ моніторинг рівня безпеки страхового ринку – це процес постійного відстеження стану безпеки, виявлення поряд із реальними потенційних і новітніх ризиків та загроз, які можуть спричинити на нього суттєвий вплив, і розробка заходів з їхньої мінімізації та нейтралізації;
- ✦ стратегування безпеки страхового ринку України. Цілі довгострокової стратегії забезпечення фінансової безпеки страхового ринку, згідно з пропозицією С. Ю. Лобанова, такі: 1) підвищення рівня фінансової стабільності всіх учасників страхового ринку; 2) підвищення рівня фінансової захищеності учасників страхового ринку, зниження рівня фінансової напруги учасників за допомогою проведення ефективного та раціонального захисту, підтримання майнових інтересів страхових компаній і споживачів страхових продуктів; 3) забезпечення залучення достатніх інвестиційних ресурсів на страховий ринок і в економіку країни в цілому за рахунок створення привабливих для інвестицій страхових продуктів та інноваційних проектів ведення страхової діяльності [9].

Форма як складова механізму безпеки включає, на нашу думку, адміністративне, індикативне та ринкове регулювання, операції страхування, перестрахування та співстрахування та інвестиційну діяльність страховиків. Поділяємо пропозиції Є. І. Вишневського щодо використання в системі регулювання методу «Твін пікс» (англ. – *Twin Peaks* – «дві вершини»), який передбачає так звану «систему подвійного регулятора та наглядача ринків банківського, страхового та цінних паперів: один регулює практику ведення бізнесу/захист споживачів, інший відповідає за стабільність фінансової системи» [11, с. 125]. На думку автора, регулювання поділяється на: мікропруденційне, яке стимулює безпеку та надійність страхових компаній, банків та інших фінансових інститутів шляхом забезпечення того, щоб способи, якими фінансові компанії здійснюють свою діяльність

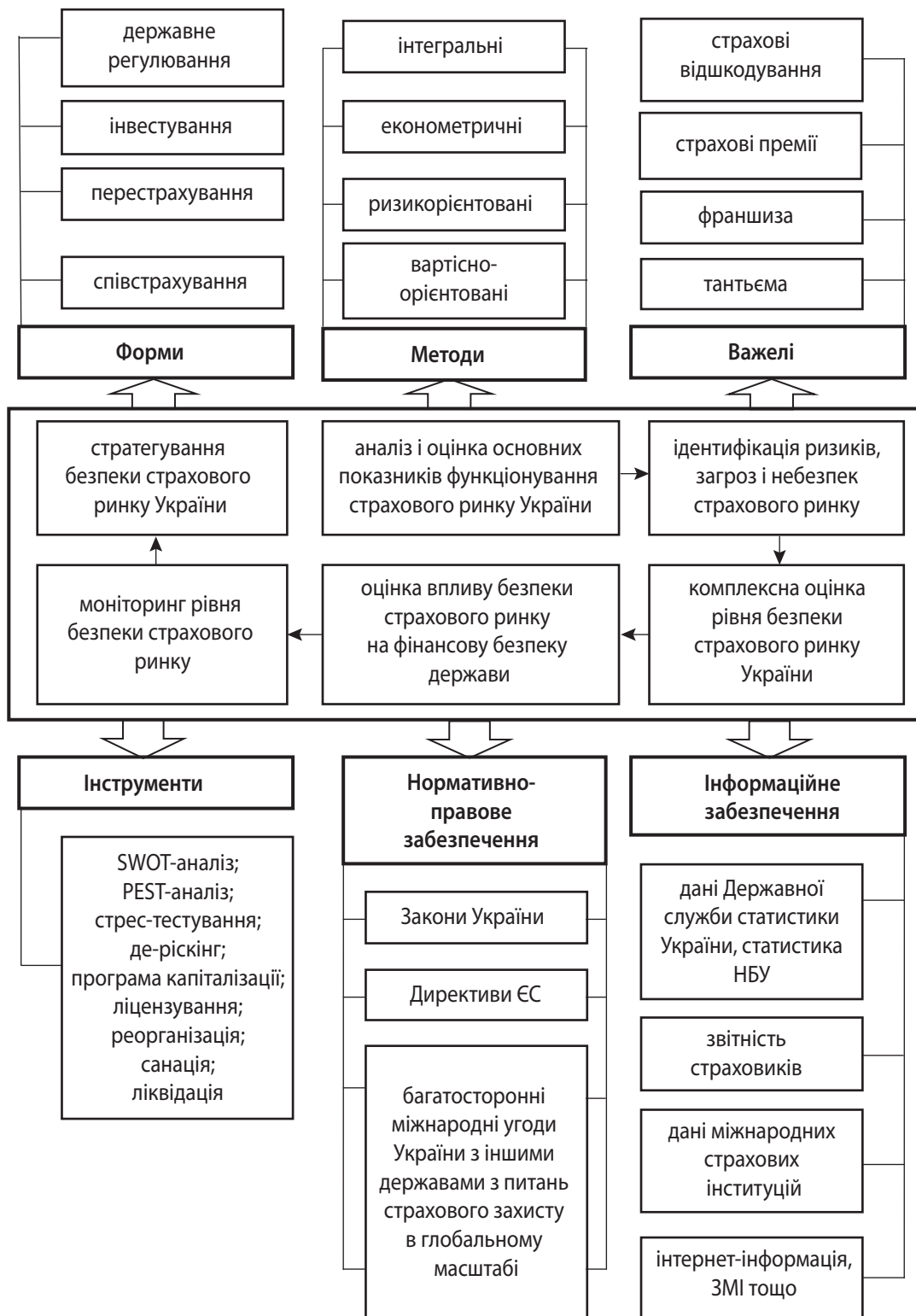

Рис. 1. Складові механізму безпеки страхового ринку України

Джерело: авторська розробка.

на ринку, не впливали або не загрожували стабільності всієї фінансової системи; і макропруденційне – посилення впевненості у фінансовій системі шляхом забезпечення продуктивності та вибору послуг, забезпечуючи відповідний рівень захисту та захищаючи і посилюючи інтеграцію фінансової системи.

Методи як конкретні дії, які забезпечують визначення, оцінку та дослідження впливу рівня безпеки страхового ринку на фінансову, а в подальшому – і на економічну безпеку країни, поділяються на: інтегральні, економетричні, ризикоорієнтовані, вартісно-орієнтовані тощо.

Інтегральні методи найбільш широко використовуються у практиці визначення рівня безпеки страхового ринку в розрізі визначених параметрів, показників-індикаторів, їх вагових і нормалізованих значень.

Економетричні методи ґрунтуються на економіко-математичному моделюванні безпеки страхового ринку в перспективному вимірі з використанням сценарних підходів.

Ризикоорієнтовані методи передбачають кількісне та якісне вимірювання основних ризиків страхової діяльності та за політикою НБУ, опублікованою в «Білій книзі», – проактивний ризикорієнтований пруденційний нагляд за фінансовими установами. Ключовою метою буде оцінка поточної та майбутньої платоспроможності, виявлення наявних і потенційних ризиків для платоспроможності на ранніх етапах для вчасного вжиття відповідних заходів. Це дасть змогу страховику сфокусуватися на зниженні виявлених ризиків, ефективно управляти ними, своєчасно виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками [12]. Використання таких методів забезпечить мінімізацію ризиків недостатнього рівня капіталізації страховиків, ризику недостатньої ліквідності та платоспроможності, недостатності обсягів резервування, непрозорості структури власності та ін.

Вартісноорієнтовані методи забезпечують оцінку вартості страхового бізнесу з базуванням на дохідних, витратних і порівняльних методах, дозволять оцінити наслідки (позитивні, негативні) впливу на безпеку страхового ринку, виходу (купівлі-продажу), ліквідації окремих страховиків як суб'єктів, які здійснюють страхову та перестрахову діяльність. Варто зазначити, що протягом 2013–2018 рр. деякі великі страхові групи, зокрема AEGON, AXA, SEB, AIG і HDI, вийшли з України, у тому числі через недобросовісну конкуренцію на ринку [12].

Важелі, які забезпечують реалізацію методів у формуванні механізму безпеки страхового ринку, є специфічними, а саме: страхові премії, страхові відшкодування, франшиза, тантьєма тощо.

Інструменти, які забезпечують процес гарантування безпеки страхового ринку, охоплюють аналіз (SWOT, PEST та інші), ліцензування, програми капіталізації, реорганізації, санації, ліквідації та ін.

Упровадження даного механізму необхідно здійснювати з урахуванням відповідного нормативно-правового забезпечення, адаптація якого повинна бути конвергентною до Директив ЄС та інформаційного, яке охоплює статистику мега-, макро- та мікрорівнів щодо функціонування страхового ринку та рівня його безпеки.

ВИСНОВКИ

Безпека страхового ринку суттєво визначає стан фінансової складової економічної безпеки країни. Під безпекою страхового ринку розуміється динаміч-

на характеристика стану та ресурсної спроможності функціонуючих суб'єктів забезпечити страховий захист в умовах ідентифікації потенційних і реальних ризиків, загроз і небезпек та здатності формувати інвестиційний потенціал для фінансування економічного зростання країни за рахунок розміщення резервів.

Для забезпечення безпеки страхового ринку розроблено механізм, який включає сукупність форм, методів, важелів, інструментів, нормативно-правового й інформаційного забезпечення та дозволить оцінити його стан в умовах дії реальних і потенційних ризиків, загроз і небезпек у поточному та стратегічному вимірах.

Як складову механізму безпеки страхового ринку України запропоновано послідовність етапів щодо її забезпечення, а саме:

- ✦ аналіз і оцінка основних показників функціонування страхового ринку;
- ✦ ідентифікація ризиків, загроз і небезпек страхового ринку;
- ✦ комплексна оцінка рівня безпеки страхового ринку;
- ✦ оцінювання впливу безпеки страхового ринку на фінансову безпеку держави;
- ✦ моніторинг рівня безпеки страхового ринку;
- ✦ стратегування безпеки страхового ринку.

Подальші дослідження в даному напрямі повинні стосуватися розробки методичних рекомендацій щодо оцінювання рівня безпеки страхового ринку та обґрунтування стратегій його розвитку на засадах безпеки й адаптації до вимог ЄС. Особливим напрямом поглиблення даної проблематики вважаємо дослідження ризиків функціонування страхового ринку, методів їх кількісної та якісної оцінки впливу на рівень безпеки з урахуванням специфіки як страхування, так і перестраховання. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Шишпанова Н. О., Копайгора О. О. Проблемні тенденції та напрями регулювання страхового ринку України в умовах трансформаційних змін. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 76–82. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.10.76
2. Бондар Є. І. Фінансова безпека страхового ринку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 27. Ч. 3. С. 11–13. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_27/3/4.pdf
3. Monkiewicz M. Bezpieczeństwo rynku ubezpieczeńowego UE a systemu gwarancyjne pewności ochrony ubezpieczeniowej. *Teoria i praktyka : autoreferat*. Warszawa, 2012. URL: http://www.wz.uw.edu.pl/portaleFiles/2678-postepowania/M._Monkiewicz_autoreferat.pdf
4. Виговська В. В. Безпека страхового ринку та стратегія її забезпечення : автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Чернівці, 2016. 38 с.

5. Monkiewicz M. W poszukiwaniu nowej koncepcji sieci bezpieczeństwa rynków usług finansowych: Wnioski dla ubezpieczeń. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*. 2011. Nr. 175. S. 118–127. URL: https://dbc.wroc.pl/Content/73182/Monkiewicz_W_Poszukiwaniu_Nowej_Koncepcji_Sieci_Bezpieczenstwa.pdf
 6. Конкуренентспроможність страхового ринку України в умовах активізації глобалізаційних процесів : колективна монографія / за матеріалами праць наукової групи і науковою редакцією д-ра екон. наук, проф. Л. В. Шірінян. Київ : Ліра-К, 2020. 404 с.
 7. Смоляк В. А. Визначення факторів впливу на рівень фінансової безпеки страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2016. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4981>
 8. Богріновцева Л. М., Вергелюк Ю. Ю. Аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Вип. 31. С. 174–179. URL: <http://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/395/391>
 9. Лобанов С. Ю. Стратегия и программа обеспечения финансовой безопасности страхового рынка. *Индустриальная экономика*. 2021. № 3. Т. 2. С. 97–104. DOI: 10.47576/2712-7559_2021_3_2_97
 10. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.
 11. Вишневський Є. І. Регулювання та нагляд в фінансовій сфері: модель «Твін пікс». *Інформація і право*. 2018. № 3. С. 118–130. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/14_8.pdf
 12. Біла книга «Майбутнє регулювання ринку страхування в Україні» / Національний банк України. Київ, квітень 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-maybutnye-regulyuvannya-rinku-strahuvannya>
- REFERENCES**
- “Bila knyha «Maibutnie rehulivannia rynku strakhuvannia v Ukraini»” [White Paper "Future Regulation of the Insurance Market in Ukraine"]. Natsionalnyi bank Ukrainy. Kyiv, April 2020. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-maybutnye-regulyuvannya-rinku-strahuvannya>
- Bohrinvtseva, L. M., and Verheliuk, Yu. Yu. “Analiz pokaznykiv finansovoi bezpeky strakhovoho rynku Ukrainy” [Analysis of the Financial Security Indicators on the Insurance Market in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomiczni nauky»*, iss. 31 (2018): 174–179. <http://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/395/391>
- Bondar, Ye. I. “Finanova bezpeka strakhovoho rynku” [Financial Security of Insurance Market]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomiczni nauky»*, iss. 24, part 3 (2017): 11-13. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_27/3/4.pdf
- Klapkiv, Yu. M. *Rynok strakhovykh posluh: kontseptualni zasady, tekhnichni innovatsii ta perspektyvy rozvytku* [Insurance Services Market: Conceptual Principles, Technical Innovations and Development Prospect]. Ternopil: TNEU, 2020.
- Konkurentospromozhnist strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh aktyvizatsii hlobalizatsiinykh protsesiv [Competitiveness of the Insurance Market of Ukraine in the Conditions of Intensification of Globalization Processes]. Kyiv: Lira-K, 2020.
- Lobanov, S. Yu. “Strategiya i programma obespecheniya finansovoy bezopasnosti strakhovogo rynku” [Insurance Market Financial Security Strategy and Program]. *Industrialnaya ekonomika*, vol. 2, no. 3 (2021): 97-104. DOI: 10.47576/2712-7559_2021_3_2_97
- Monkiewicz, M. “Bezpieczenstwo rynku ubezpieczeniowego UE a systemy gwarancyjne pewnosci ochrony ubezpieczeniowej. Teoria i praktyka : autoreferat”. Warszawa, 2012. http://www.wz.uw.edu.pl/portaleFiles/2678-postepowania/M._Monkiewicz-_autoreferat.pdf
- Monkiewicz, M. “W poszukiwaniu nowej koncepcji sieci bezpieczeństwa rynkow usług finansowych: Wnioski dla ubezpieczeń”. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, no. 175 (2011): 118-127. https://dbc.wroc.pl/Content/73182/Monkiewicz_W_Poszukiwaniu_Nowej_Koncepcji_Sieci_Bezpieczenstwa.pdf
- Shyshpanova, N. O., and Kopaihora, O. O. “Problemni tendentsii ta napriamy rehulivannia strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh transformatsiinykh zmin” [Problem Tendencies and Directions of Regulation of the Insurance Market of Ukraine in Conditions of Transformation Changes]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 10 (2021): 76-82. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.10.76
- Smoliak, V. A. “Vyznachennia faktoriv vplyvu na riven finansovoi bezpeky strakhovoi kompanii” [Determining of the Influencing Factors to the Level of Insurance Company Financial Security]. *Efektivna ekonomika*, no. 5 (2016). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4981>
- Vyhovska, V. V. “Bezpeka strakhovoho rynku ta stratehiia yii zabezpechennia” [Insurance Market Security and Strategy for Its Provision]: *avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk*, 2016.
- Vyshnevskiy, Ye. I. “Rehulivannia ta nahliad v finansovii sferi: model «Tvin piks»” [Financial Regulation and Supervision: The Twin Peaks Model]. *Informatsiia i pravo*, no. 3 (2018): 118–130. http://ippi.org.ua/sites/default/files/14_8.pdf